

ΙΔΕΩΔΗ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΗ και ΑΝΤΙΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ

Όπως όλες οι ανθρώπινες πράξεις, η ψυχαναλυτική πράξη διέπεται από τη δική της ηθική. Η ηθική συνδέεται πάντα με μια στιγμή κρίσης, μια σύγκρουση, μια απόφαση που απορρέει από τον τρόπο που ο ψυχαναλυτής αναλαμβάνει την ευθύνη της ψυχαναλυτικής πράξης. Η αναλυτική λειτουργία προϋποθέτει ένα ισχυρό ιδεώδες του εγώ, ως αποτέλεσμα οιδιπόδειων ταυτίσεων, το οποίο να αναγνωρίζει την ετερότητα του άλλου και ταυτόχρονα να αναλαμβάνει και την ευθύνη έναντι των γενικότερων ανθρωπιστικών αξιών που αποτελούν δικαίωμα του κάθε ανθρώπου.

Σε κάποιες συνθήκες όμως που προκαλούν άγχος ή/και κατάθλιψη στον αναλυτή ενισχύεται η επιθυμία επιστροφής στον απολεσθέντα ναρκισσιστικό παράδεισο. ενισχύουν την επιθυμία επιστροφής στον απολεσθέντα ναρκισσιστικό παράδεισο. Τότε το ιδεώδες του εγώ του αναλυτή παλινδρομεί προς το ιδεώδες εγώ. Το τελευταίο με την σκληρότητα και απολυτότητα που χαρακτηρίζει τις μη ώριμες ψυχικές λειτουργίες απαιτεί μία “τέλεια” αναλυτική λειτουργία και “κατηγορεί” τον αναλυτή ότι δεν κάνει καλά την ψυχαναλυτική εργασία όταν αποκλίνει από τη διδασκόμενη τεχνική -άρα, “αποκλείεται”/ “εκδιώκεται” φαντασιακά από την ιδεώδη και ισχυρή ομάδα των ψυχαναλυτών-. Ως συνέπεια, δημιουργείται ο κίνδυνος η επιθυμία αποφυγής της εκδίωξης να ωθήσει τον αναλυτή προς την μεταφορική ή/ και κυριολεκτική εγκατάλειψη του αναλυόμενου προς χάρη της συμμόρφωσης με τα αναλυτικά ιδεώδη. Με άλλα λόγια, τίθεται το ερώτημα: Θα επιτρέψει το ιδεώδες του εγώ του αναλυτή ένα τέτοιο “τεχνικό λάθος”; Ή, θα του απαγορεύσει τον συντονισμό με το τραυματικό τμήμα του ψυχισμού του αναλυόμενου, κρατώντας το έτσι εκτός της αναλυτικής διεργασίας; Από την άλλη, η ψυχική διαθεσιμότητα του αναλυτή για την υποδοχή των παθολογικών τμημάτων ψυχισμού των αναλυόμενων του δεν είναι χωρίς κινδύνους, καθώς συχνά διακυβεύεται η τήρηση όχι μόνο του πλαισίου αλλά και των ορίων που επιβάλλει η ψυχαναλυτική δεοντολογία. Συνθήκες που ευνοούν την παλινδρόμηση σε αρχαϊκούς τρόπους ψυχικής λειτουργίας παρατηρούνται στην αναλυτική εργασία με σοβαρά τραυματισμένους ανθρώπους. Στην παραπάνω περίπτωση, λαμβάνει χώρα συχνά κάποια αντιμεταβιβαστική εκδραματίση. Το τραυματικό τμήμα του αναλυόμενου ανακινεί ένα αντίστοιχο τραυματικό τμήμα του αναλυτή δημιουργώντας δυνητικά μία γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ τους. Η εποπτεία, σε αυτή την περίπτωση, βρίσκεται σε άμεση σχέση με την (εσωτερική) αναλυτική εργασία του εποπτευόμενου όντας μια αναλυτική κυρίως και δευτερευόντως μια εκπαιδευτική διεργασία. Στην ευκαία εξέλιξη, η ανοχή του αποσυνδεδεμένου ψυχικού στοιχείου του αναλυόμενου θα δημιουργήσει συνδέσεις όχι μόνο εντός του αναλυόμενου αλλά και εντός του αναλυτή. Σε αυτή την ομιλία, θα επισημανθεί η ανάγκη διατήρησης της έντασης της σύγκρουσης μεταξύ α) μίας επαγρύπνησης επί της επεξεργασίας της εκδραματίσης ώστε να περιοριστεί ο κίνδυνος εκτροπής της εκτός των ορίων και β) της προσφοράς χώρου και χρόνου για την εκδίπλωση της αποφεύγοντας μια πρόωγη καταστολή της καθώς αποτελεί εν δυνάμει μια έξοδο από το τραύμα και το “πάγωμα” που συνεπάγεται.

Βιβλιογραφία

Benjamin, J. (2007) Listening together: Intersubjective aspects of the analytic process of losing and restoring recognition. Στο *Listening to others: Developmental and clinical aspects of empathy and attunement*, 53-77. London, Jason Aronson.

Chasseguet-Smirgel, J. (1985). *The ego-ideal: a psychoanalytic essay on the malady of the ideal*. Trans. P. Barrows. London: Free Association Books.

Freud, S. (1914). On Narcissism. *S.E.* **14**:67-102.

Freud, S. (1919). The Uncanny. *S.E.* **17**:219-256.

Freud, S.(1933). New Introductory lectures on psycho-analysis. *S.E.* **22**:1-182.

Jacobs, T. (1986) On Countertransference enactments. *Journal of the American Psychoanalytic Association* 34: 289-307.

Lacan, J. (1992). *The seminar of Jacques Lacan, Book VII. The Ethics of Psychoanalysis*. (1959-1960). Trans. Dennis Porter. New York, London: Routledge.

Sandler, J., Holder, A. and Meers, D. (1963). The ego ideal and the ideal self. *Psychoanal. St. Child*, 18:139.

Sedlak, V. (2019). *The psychoanalyst's superegos, ego ideals and blind spots. The emotional development of the clinician*. London and New York: Routledge.

Solomon, R.Z. (1992). The psychoanalytic core. Essays in honor of Leo Rangell, M.D. : edited by Harold Blum, M.D., Edward M. Weinshel, M.D., and F. Robert Rodman, M.D. Madison, CT: International Universities Press, INC. 1989. 536pp. *Psychoanal Q.*, 61: 449-453.